

† AMBROZIE
EPISCOPUL GIURGIULUI

ÎNVIEREA DOMNULUI NĂDEJDEA ÎNVIERII NOASTRE

PASTORALĂ
LA ÎNVIEREA DOMNULUI
2012

Coperta 1: Pogorârea la iad
(Frescă din biserica Mănăstirii „Buna-Vestire“ Bolintin Vale)

© Editura Episcopiei Giurgiului
2012

ÎNSEMNARE:

Această Pastorală se va citi în bisericile parohiale și
mănăstirești la Sfânta Liturghie, în ziua praznicului
Învierii Domnului, iar în filii, a doua zi.

† A M B R O Z I E

DIN MILA LUI DUMNEZEU,
EPISCOP AL GIURGIULUI

Iubitului nostru cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini, har și pace de la Dumnezeu, iar de la Noi arhierescă binecuvântare!

*„Dacă nu este înviere a morților, nici Hristos n-a înviat.
Și dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci
propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră!
(I Corinteni 15, 13-14)*

***Preacuvioși și Preacucernici Părinți, Cuvioase Maici,
Iubiți frați și surori în Domnul,***

Cu inimile pline de căldură duhovnicească, întâmpinăm astăzi, odată cu venirea primăverii și cu împodobirea minunată a întregii naturi în haine de desfătare, măritul praznic al Învierii Domnului. Glasul voios al clopotelor răsună cu tărie în sufletele noastre și ne cheamă în Casa Domnului pentru a ne împărtăși din bucuriile Ierusalimului ceresc.

Neîntrecută este slava Învierii, cea mai măreață care ni s-a arătat vreodată. Ea ne grăiește lămurit despre biruința Mântuitorului Iisus Hristos asupra morții. Pentru aceasta, Sfântul Ioan Gură de Aur întreabă: „Unde-ți este, moarte, boldul? Unde îți este, iadule, biruința? Înviat-a Hristos și tu ai fost nimic. Înviat-a Hristos și viața stăpânește... că Hristos, sculându-Se din morți, începătură celor adormiți S-a făcut”. După care, același Sfânt Părinte, vorbind despre Învierea Mântuitorului dar și despre învierea noastră ne spune: „Nimeni să nu se tânguiască pentru păcate, că din mormânt iertare a răsărit. Nimeni să nu se teamă

de moarte, că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului”¹. Credința în înviere este veche cât omenirea, de când Dumnezeu a dat strămoșilor noștri nădejdea răscumpărării, pe care a înnoit-o și a întărit-o continuu prin Sfinții Prooroci.

Dacă speranțele Vechiului Testament în Înviere apăreau oarecum învăluite în taină și erau înțelese mai ales de oamenii luminați de Duhul Sfânt, Mântuitorul descoperă acest adevăr întregii lumi, spunând: „*Eu sunt învierea și viața. Cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și tot cel ce trăiește și crede în Mine nu va muri în veac*” (Ioan 11, 25-26).

Iubiții mei fii duhovnicești,

Sfintele Paști reprezintă pentru noi mai mult decât un mare eveniment al trecutului, căruia în fiecare an îi prăznuim amintirea. Ele ne deschid, de fapt, un viitor cu totul nou, acela al vieții celei veșnice. Fiecare dintre noi este apreciat în timpul de față după înțelesul pe care îl dă vieții sale pe pământ, sens care depinde de convingerea pe care și-o face despre viitorul său absolut. Existența noastră ia o înfățișare deosebită în funcție de convingerea pe care ne-o facem că viitorul nostru ultim este moartea sau viața.

În toate timpurile, moartea a fost socotită cea mai cruntă nenorocire pentru om. Să te prăbușești pentru totdeauna în întuneric, să pui capăt năzuințelor după fericire, să te desparți de cei dragi fără nădejdea de a-i reîntâlni vreodată, iată o durere sfâșietoare, cum nu se poate închipui alta! De aceea, cea mai arzătoare năzuință a omului a fost de a duce „hotarele vieții cât mai departe, dacă ar fi posibil de a ajunge la o viață fără de moarte”². Și iată că la acest slăvit praznic, noi, credincioșii, dobândim o mare mângâiere, fiindcă setea noastră după nemurire și-a găsit alinarea în minunea săvârșită la Ierusalim. A înviat Hristos, înlăturând moartea pe vecie și ștergând lacrimile de pe fețele oamenilor (Isaia 25,8). De la Învierea Domnului, moartea nu mai este atotstăpânitoare pentru că ea a fost biruită de viață.

Dacă fiecare dintre noi am fi întrebați la care din sărbătorile de peste an simțim cea mai mare bucurie, credem că aproape toți am răspunde: la Învierea Domnului, fiindcă evenimentul istoric, extraordi-

1 Sf. Ioan Gură de Aur, *Cuvânt de învățătură la Sfintele Paști*, în *Slujba Învierii și Carte de Tedeum*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1998, p. 46.

2 †Nicolae, Mitropolitul Ardealului, *Iisus Hristos, viața noastră*, Sibiu, 1973, p.132.

nar, petrecut în zilele lui Ponțiu Pilat, ne dă certitudinea că viața noastră nu se sfârșește la mormânt, că sufletul nostru este nemuritor. Astfel, la Sfintele Paști „prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începătura vieții veșnice”³. Hristos Domnul, fiind pironit pe Cruce, „a rupt zapisul cel care era asupra noastră și stăpânia morții a stricat”, cum glăsuiește o străveche și frumoasă cântare bisericească⁴. Mântuitorul Hristos, „înviind a treia zi și cale făcând oricărui trup la învierea cea din morți”⁵, ne încredințează că și noi vom învia la o nouă viață, El făcându-Se „începătură a învierii celor adormiți” (I Corinteni 15, 20).

Un filozof și apologet creștin din secolul al II-lea arată că „scopul pentru care a fost creat omul confirmă dăinuirea lui pentru veșnicie, iar în această dăinuire – după păcatul strămoșesc – e implicată și învierea, fără de care omul n-ar putea supraviețui”⁶, căci „atunci când l-a adus pe om la viață, Creatorul i-a dat suflet nemuritor”⁷.

Iubiți credincioși,

Având în vedere că în timpurile mai de demult sau mai de aproape, omenirea a avut nevoie de credința în puterea Sfintei Învieri pentru a viețui în adevăr, pentru a-și regăsi și trăi echilibrul lăuntric, aceasta are nevoie de martori și mărturisitori ai lui Hristos cel mort și Înviat. Și ce înseamnă a fi martor și mărturisitor al Sfintei Învieri? Înseamnă a te minuna cu credință cum din bobul de grâu așezat în pământ, bob putrezit și înghețat în timpul iernii, răsare în faptul primăverii spicul cel dătător de pâine. Înseamnă a te apropia cu credință de trupurile sfinților care, atinse de sfințenia Duhului în timpul viețuirii lor pe pământ, au fost prefăcute în sfinte moaște binecuvântate. Înseamnă a fi pătruns de credința că viața și trupul omului nu sunt destinate morții și întunericului mormântului. „Vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit, spune Sfântul Apostol Pavel, este moartea” (I Corinteni 15, 26). Moartea, pentru cel înveșmântat în lumina Învierii lui Hristos – mărturie și nădejde a învierii tuturor – nu este decât trecere spre viețuirea în mireasma Liturghiei veșnice împreună cu Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea într-un tot sfântă.

3 Tropar din Cântarea a 7-a de la Utrenia din Duminica Sfințelor Paști.

4 Stihiră în Sfânta și Marea Duminică a Sfințelor Paști.

5 *Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, Liturghier*, București, 2008.

6 Atenagora Atenianul, *Apologeți de limbă greacă*, PSB, vol. 2, București, 1980, p. 385.

7 *Ibidem*.

În legătură cu acest adevăr, constatăm că, dintre momentele de răscruce ale vieții omului, niciunul nu este mai bogat în obiceiuri ca acela al morții. Durerea din sufletele celor rămași în viață, pierderea unei persoane dragi, teama în fața necunoscutului, toate acestea au contribuit la crearea unui număr impresionant de ritualuri care, de-a lungul vremii, s-au suprapus, astăzi fiindu-ne foarte greu să le mai putem număra. Amprenta lor a fost atât de puternică, încât nici veacul acesta, atât de străin de tot ceea ce înseamnă tradiție, nu le-a putut înlătura. Ele au continuat să fie practicate în paralel cu rânduiala creștină a înmormântării, ajungând cu timpul să se asocieze acesteia. Din păcate, însă, toate acestea și-au păstrat fondul superstițios, fără vreo valoare reală pentru mântuirea omului. Nu slujitorii Bisericii au introdus aceste practici folclorice, ci țin de anumite obiceiuri locale, cultivate vreme îndelungată, și pe care preotul nou numit la o parohie le găsește deja împământenite.

O atitudine practică, destul de des întâlnită, am putea spune chiar o superstiție comună cu ignoranța, este prinderea unei monede găurite de mâna defunctului. Aceasta este o reminiscență a păgânismului, când grecii antici obișnuiau să pună o monedă de argint în gura celui decedat.

Referitor la aspectul material, întâlnim la unii creștini credința falsă că mortul mănâncă și bea sau că are nevoie de bani și de bijuterii pe lumea cealaltă, de aici provenind practica greșită de a așeza în sicriu valori materiale de orice fel: bani, obiecte personale, mâncare sau băutură etc. Dimpotrivă, este indicat ca îmbrăcămintea să fie sobră, curată, fără stridențe și fără podoabe. Este bine ca obiectele de valoare – bijuterii, bani etc. – să fie utilizate spre fapte de milostenie, nu înmormântate, existând riscul ca, din cauza crizei materiale, în care fără voie am intrat, anumite persoane fără frică de Dumnezeu să profaneze mormântul, însușindu-și bunurile materiale, așa cum s-a întâmplat în unele cimitire parohiale din județul nostru. Un caz cutremurător este cel din cimitirul Parohiei Vlad Țepeș, Protoieria Herești, unde multe morminte au fost profanate și crucile sfinte de la căpătâiul celor adormiți au fost distruse.

Cultul morților face o adevărată pedagogie creștină a dragostei, atașamentului și respectului dintre membrii aceleiași familii – a copiilor față de părinții și frații lor răposați și invers – și dintre membrii Bisericii, marea familie creștină, adică ceea ce facem noi pentru părin-

ții și rudeniile noastre trecute la cele veșnice, să facă și urmașii pentru noi. Nu trebuie să rămânem departe de împlinirea îndatoririlor ce ne revin față de memoria lor, ci să arătăm aceeași dragoste și recunoștință pentru cei plecați din familiile noastre. Aceasta reprezintă dovada dragostei care nu-i uită pe cei ce nu mai sunt printre noi și care este mai puternică decât moartea, trecând dincolo de pragul mormântului. Grija pentru cei trecuți în veșnicie să ne-o arătăm și prin îngrijirea mormintelor și a cimitirelor, unde își dorm somnul de veci strămoșii noștri, care trebuie să fie adevărate colțuri de rai, în care să ne reculegem și să medităm la realitatea morții, și nu niște locuri sinistre, devenite gropi de gunoi.

De aceea, pentru o mai bună organizare și întreținere a cimitirelor, monumentelor și serviciilor funerare din cuprinsul Patriarhiei Române, potrivit Hotărârii nr. 943/2012 a Sfântului Sinod al Bisericii noastre, și în Episcopia Giurgiului s-a înființat, începând cu data de 20 februarie 2012, Sectorul *Cimitire, monumente și servicii funerare*. Ne punem întrebarea: De ce a fost înființat acest sector? Pentru faptul că Biserica se îngrijește de oameni, nu numai în această viață vremelnică, ci și în viața de dincolo, când, la Judecata universală, și trupurile noastre vor învia pentru a se înfățișa, împreună cu sufletele, înaintea Dreptului Judecător. Or, astăzi, când se duce o campanie de denigrare la adresa Bisericii, având ca scop înființarea cimitirelor private, unde locurile de înmormântare nu sunt date pentru folosință veșnică, existând riscul inevitabil ca cei decedați să fie deshumați într-o bună zi, tocmai de aceea este benefică înființarea acestui sector care se va ocupa în mod special de cimitirele în care trebuie să-și doarmă somnul de veci în liniște moșii și strămoșii noștri. Totodată, se va avea în vedere și recuperarea acelor cimitire care au fost ale Bisericii, dar, din rea credință sau ignoranță, încă se mai află în cadrul administrațiilor locale. Aceste bunuri sacre au fost ale enoriașilor, care și-au arătat apartenența prin cea mică sumă pentru concesiune, folosită pentru îngrijirea mormintelor.

Frați și surori în Domnul,

A fi martor și mărturisitor al Sfintei Învieri înseamnă a trăi puterea iubirii, singura care trebuie să depășească moartea, căci iubirea limitată în timp, nedeschisă spre tărâmul veșniciei, nu poate fi iubire adevărată pentru că în iubire, totul, toți și toate își găsesc împlinirea. Bogatul care iubește își pleacă inima la suferința aproapelui și, alinându-l pe acesta, se mântuiește și se împlinește ca ființă umană responsabilă de binele fraților săi. Mai marii orașelor, ai satelor, ai țării și ai lumii, doar prin iubire și credință pot să cârmuiască drept pe pământ fiind, cu spirit de jertfă, în slujba oamenilor. Fără iubire și credință în Dumnezeu și în puterea Lui, actualizate pe fondul mărturiei, zbaterea tuturor este zadarnică, cetatea fără bună pază și fără viitor, oamenii fără nădejde.

Toți ne dorim o viață frumoasă, fericire – atât cât se poate – , dar frumusețea este de la Dumnezeu, Începătorul bunătății. Un părinte spunea că a asculta de Dumnezeu înseamnă a trăi în frumusețe. A asculta de Dumnezeu înseamnă a lepăda voia noastră și a face voia lui Dumnezeu. Care este voia lui Dumnezeu? Mântuitorul Hristos a adus Legea Nouă a iubirii. Dumnezeu ne-a iubit primul, iar noi trebuie să păstrăm iubirea ca pe cel mai prețios dar, să împărțim iubirea cu semenii, fără teama că vom rămâne fără. Este harul Sfântului Duh faptul că, dăruind din sufletul nostru, ne vom îmbogăți spiritual. Ar putea spune cineva: Dar eu Îl iubesc pe Dumnezeu! Cum putem verifica veridicitatea acestei afirmații? În primul rând, observăm că suntem mădulare ale Trupului lui Hristos. Cea mai bună lecție și cea mai profundă înțelegere în acest sens o găsim la Sfinții Părinți, care ne arată că fiecare ar trebui să simtă și să pătimească împreună cu aproapele, într-o toată să se bucure împreună și să plângă împreună.

Neajunsul cel mare al științei lumii acesteia este acela că asupra ei planează, în majoritatea cazurilor, egoismul, mândria, dorința de a deveni un „dumnezeu” mai mare decât Însuși Adevăratul și Bunul Dumnezeu. Este ca o încercare de repetare a istoriei, cu deosebirea că, de această dată, numărul Adami-lor înșelați, care mușcă din fructul interzis, este cu mult mai mare și că, de fapt, acești Adami nici măcar nu sunt autentici, ci, mai rău, ei de multă vreme nu mai viețuiesc în Lumina cea adevărată, fapt ce explică lăcomia cu care este gustat nu doar un singur măr, ci măr după măr... . Din cauza crizei materiale, în

lumea de astăzi, din ce în ce mai multe biserici sunt scoase la licitație, deoarece organizațiile religioase care le dețin nu mai pot plăti ratele pe proprietățile respective. Lucrul cel mai dureros este acela că, de multe ori, bisericile vândute sunt cumpărate de alte organizații religioase și astfel criza materială, în loc să aducă solidaritate și ajutorare reciprocă, împrăștie ură și dezbinare între fiii aceluiși Părinte.

În fața acestei crize care pe mulți oameni îi îndeamnă să-și pună capăt zilelor, Biserica nu este nepăsătoare. Preoții noștri desfășoară un adevărat apostolat în parohiile sărace, unde familiile tinere, în loc să-și sprijine părinții la bătrânețe, trăiesc din pensiile mici ale acestora. În Patriarhia Română sunt foarte multe centre social-filantropice care, din lipsa mijloacelor materiale, potrivit unor oameni fără Dumnezeu, ar trebui să se închidă. Însă, nu se poate proceda astfel, nu putem lăsa în stradă oamenii aflați în suferință, ci Biserica își chivernisește bănuțul văduvei, încercând să depășească această situație fără prea mult „zgomot”. Același lucru se întâmplă și cu proiectele sociale din Episcopia noastră de la Slobozia și Letca Nouă, unde se fac sacrificii deosebite și numai de Dumnezeu știute pentru găsirea unor modalități de susținere a acestor activități.

Unde este dragostea de aproapele, dorința de a-i fi de folos acestuia? Dragostea înseamnă a înțelege că celălalt există! Privind pe semenii din jurul nostru, se cuvine să ne gândim că nouă și tuturor creștinilor ne revine sfânta îndatorire de a răspândi aluatul iubirii, generozității și nobleței evanghelice, pentru ca lumea aceasta să nu ajungă o colectivitate în care oamenii să se vadă și să se privească nepăsători, ca niște străini și concurenți în abuzuri, lăcomie și nedreptăți, aducătoare de dureri tuturor. Împuținarea iubirii celei sfinte aduce prăbușirea omului în cel mai nemilos egoism și în cele mai pustiitoare patimi și distrugerii fără întoarcere, denaturând sensul vieții și primejduind întreaga Creație.

Iubiții mei fii sufletești,

Anul 2012 a fost declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca *Anul omagial al Sfântului Maslu și al îngrijirii bolnavilor* în Patriarhia Română. Acest fapt are pentru noi, așa cum ne spune Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, o mare însemnătate pastoral-misionară, deoarece avem în centrul atenției noastre Taina Sfântului

Maslu ca Taină a vindecării trupului de suferință și a vindecării sufletului de boala păcatului, aceasta fiind boala cea mai grea. Suntem chemați să aprofundăm și mai mult învățătura de credință ortodoxă privitoare la Taina Sfântului Maslu și să intensificăm mai mult cercetarea și îngrijirea bolnavilor, prin iubire milostivă arătată față de orice om care suferă, atât sufletește, cât și trupește⁸. În acest context, la Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă a apărut, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cartea intitulată *Slujba Sfântului Maslu și rugăciuni pentru bolnavi*, care a fost oferită de Noi fiecărui slujitor din cuprinsul eparhiei. În paginile acesteia, preoții au descoperit texte extrase din ultima ediție a Molitfelnicului, cuprinzând slujba completă a Sfântului Maslu, *Rugăciuni la felurile neputințe și boli, Rugăciuni la boli molipsitoare și primejdii de obște*, precum și *Rânduiala împărtășirii grabnice a celui bolnav*.

Astăzi, în România există mulți oameni bolnavi, atât sufletește, cât și trupește. Prin urmare, este nevoie de multă vindecare sufletească și trupească. Numărul medicilor a scăzut, medicamentele au devenit din ce în ce mai scumpe, spitalele mai greu de întreținut, iar mulți oameni au devenit săraci și neajutorați. De aceea, Biserica încearcă să ajute pe cei bolnavi, organizând diferite unități medicale. În acest sens, în Episcopia noastră s-a înființat, pe lângă celelalte centre sociale, și cabinetul medical „Sfântul Ioan Rusul”, deservit de monahia Andreea Dragomir, medic specialist-medicină de familie. Acest cabinet funcționează într-un spațiu modern, cu o dotare corespunzătoare, oferind servicii medicale gratuite atât persoanelor asigurate, cât și celor neasigurate și fără posibilități materiale. Cu ajutorul lui Dumnezeu, vom sfinți două biserici din incinta unor spitale importante din județ. Aceste lăcașuri de cult au fost ridicate prin grija preoților slujitori, dar și cu strădania și jertfa personalului medical credincios. Înțelegând că actul medical își are finalitatea în Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor, acești medici și-au dăruit obolul lor Bisericii, cu toate că, din neglijența guvernanților, foarte mulți nu și-au primit salariile la timp, iar unele spitale riscă să fie închise.

⁸ † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Dumnezeu dăruiește lumină sfinților și vindecare bolnavilor*, <http://arhiepiscopiabucurestilor.ro/Cuvantul-Chiriarhului/dumnezeu-druiete-lumin-sfinilor-i-vindecare-bolnavilor.html>

A fi martor și mărturisitor al Învierii înseamnă a-L face cunoscut, fiecare după darul său, pe Hristos, „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6), fără de care nu putem face nimic (Ioan 15, 5). Prin cuvânt, prin fapta iubirii, prin post și rugăciune, prin jertfa curajului mărturisitor, puterea Învierii lui Hristos să atingă tot mai multe suflete. Biserica cea dreptmăritoare să se întărească, Țara să-și găsească liniștea și bunăstarea, lumea întregă să se îndrepte către Dumnezeu.

Suntem unul dintre popoarele Europei, acest continent care, deși a creat o civilizație creștină, a ajuns la o secularizare îngrijorătoare. Suntem, totodată, popor născut creștin, de aceeași vârstă cu adevărul Învierii. Pentru noi, Ortodoxia nu este doar o credință religioasă, separată de alte sfere de activitate umană, ca în Apus, ci reprezintă un mod de viață obștesc, organic. Ortodoxia, pentru noi, a fost și este Totul. Morala, conduita practică în viața de zi cu zi, concepția despre lume și viață – toate au fost pătrunse și ținute laolaltă de credință, de Biserică. Practic, Ortodoxia reprezintă viața noastră.

Filozoful interbelic Nae Ionescu spunea că un român nu poate fi decât ortodox, iar noi, cu gândul la aceste cuvinte, am putea adăuga că românul nu poate fi nici măcar om, dacă nu este ortodox. Dacă în Apus „decreștinismul s-a produs lent, timp de veacuri, iar morala s-a separat de teologie, politica de moralitate, justiția de etică etc, la noi părăsirea Ortodoxiei e însoțită de o sălbăticire și o decădere brutală. A nu fi credincios, în Apus, nu era echivalent, aparent, cu a nu fi moral. Pe când în Răsărit, toate fiind ținute laolaltă de credință, dacă se înlătură credința, totul se prăbușește: și morala, și sensul, și etica, și dreptatea. Dacă Dumnezeu nu există, atunci totul este permis, a sintetizat această situație marele scriitor rus Dostoievski”⁹.

Iubiții mei,

De două mii de ani suntem, cum spune Apostolul „uciși de mii de ori pe zi”, dar numai cine a trecut biruitor prin moarte are în aceeași măsură și setea și puterea Învierii. Șoapte viclene vin mereu tot mai insistent dinspre civilizația secularizată, în schimbul unei bunăstări materiale, iluzie, ca tot ce ține de ceea ce este trecător. Ni se cere să renunțăm la valorile ortodoxe naționale, moștenite din generație în generație – singura noastră avuție, pentru a ne șterge, astfel, identitatea.

⁹ Ioan Bucur, *De ce suntem bolnavi psihic?*, în rev. „Familia Ortodoxă”, nr. 2/2012, p. 40.

Trăim într-un secol al nesiguranței, când oamenii par neputincioși în fața realității, iar durabilitatea naturii este amenințată de lăcomia oarbă a căutătorilor de comori. Consumismul, care este opus durabilității, alterează credința, distruge bazele vieții spirituale. Corolarul său este egoismul, urmărirea exclusivă a propriilor interese, care îl pune pe om în situația de a accepta secularizarea accentuată, distrugerea temeliei pusă de Hristos în lume.

Dacă-L excludem pe Dumnezeu, nu mai este posibil să vorbim de durabilitate, ci de consumism grăbit, cu pecetea sa malefică. Prin consumism ne alegem alt Dumnezeu! În acest context, putem observa cum dramaticele transformări ale mediului, ca urmare a distrugerii pădurilor, au făcut ravagii iremediabile. Fenomenele meteorologice au urmări catastrofale, cum ar fi: inundațiile, furtunile, înzăpezirile, dispariția apelor subterane, alunecările de teren, deteriorarea stratului de ozon, degradarea solurilor etc. Efectele devastatoare asupra a ceea ce a mai rămas din fondul forestier original pot fi văzute chiar și de cei care cred că pădurea poate suporta la nesfârșit agresiunile omului, pentru că este regenerabilă. Ceea ce nu știu acești oameni sau ceea ce nu vor să înțeleagă este faptul că, la fel ca orice organism delicat, pădurea nu trebuie neapărat să nu mai existe fizic. Degradată până la un anumit punct, ea moare de la sine, indiferent de eforturile ce s-ar face ulterior pentru a o salva.

De asemenea, tot românul cu dragoste de neam și țară poate constata, cu durere în suflet, că proiectul de la Roșia Montană este una din acțiunile de surpare a rosturilor existenței neamului românesc, neam care – așa cum observa părintele profesor Ilie Moldovan – „a văzut lumina zilei în spațiul acesta și mai ales în munți, spațiu sacru care a fost înzestrat de Dumnezeu cu tot ceea ce există pe pământ și sub pământ... Între mormintele creștine, galeriile romane, vestigiile trecutului, bogățiile locului și istoria unui popor sunt legături indestructibile. În momentul în care ai atacat una din ele, le-ai atacat pe toate. La Roșia Montană sunt semnele celor ce au pus bazele unui neam. Acolo e un neam. În momentul în care neamul acesta este privat de zestrea lui, îi ataci ființa națională și viitorul. Urmașii noștri nu trebuie să mai aibă nimic? Ce le dăm noi celor care vor veni după noi? Să nu uităm: când ne-am pierdut rădăcinile, într-un fel oarecare ne-am pierdut pe noi înșine, pentru că rădăcinile acelea au conotații veșnice. Față de acest pro-

iect minier ne comportăm ca un popor învins. Consecințele acestei calamități istorice se vor răsfărânge în viitor într-un mod încă nebănuit”¹⁰.

Așadar, observăm că sub masca integrării europene suntem împinși, de fapt, spre un globalism în care identitatea națională riscă să dispară într-o lume cețoasă, precum o picătură de ploaie într-un ocean. Este adevărat că nu se poate trăi izolat. Fiecare națiune are sădită în fire aspirația spre universalitate, care trebuie cultivată constant, cu o condiție, totuși: să nu se sacrifice identitatea proprie.

Dacă iubești întreaga lume și ești dispus să te jertfești pentru binele omenirii, trebuie mai întâi să-ți dovedești iubirea și jertfelnicia în familia ta și în neamul tău. Iar pentru a fi cu adevărat *comunitar* și *universal*, trebuie mai întâi să fii patriot, în toată puterea cuvântului. Nimeni nu va înțelege europenismul și universalismul autentic, dacă nu va ști ce înseamnă patria-mamă. Iar cuvântul sacru *patrie* cuprinde deodată: teritoriul geografic și istoric – nemutilat de vecini –, populația, limba, cultura, religia etc. În trei cuvinte: *pământul*, *poporul* și *tradițiile*. Patriotismul, așa cum spune poetul Mihai Eminescu, „nu este numai iubirea pământului în care te-ai născut ci, mai ales, iubirea trecutului, fără de care nu există iubire de țară. Patria vine de la cuvântul *pater*, și numai oamenii care țin la instituțiile părinților lor, la petecul lor de pământ sfințit cu sângele părinților, pot fi patrioți!”¹¹.

Dreptmăritori creștini,

De-a lungul timpului, frământările oamenilor au fost legate în special de lipsurile materiale, de lipsa libertății, de lipsa accesului la educație și sănătate. În vremurile noastre, neliniștea omului cuprinde mai degrabă drame lăuntrice cu impact puternic asupra vieții. Semnul distinctiv al secolului al XXI-lea este alcătuit dintr-un tablou în care domină neliniștea sufletului, disperarea, orgoliile, dorința de a domina pe celălalt. Se constată o extindere a pustiei lăuntric, a golului sufletec, a abisului înstrăinării omului de om și de Dumnezeu. De aceea, trebuie să stăruim în rugăciune multă împotriva păcatului, a răutăților din lăuntru nostru, împotriva celor care batjocoresc cu cuvântul și în scris Neamul românesc, creștin și martor de veacuri. Să nu dăm dor-

10 Pr. prof. dr. Ilie Moldovan, *Dacă semnăm la Roșia Montană actul de deces al unui simbol al neamului românesc, vom suporta consecințele în istorie și-n veșnicie*, <http://www.formula-as.ro/2004/624/spiritualitate-39/prof-dr-ilie-moldovan-5189>.

11 Mihai Eminescu, *Opera politică*, ed. 1941, II, p. 327.

mitare ochilor noștri în a păzi și apăra cu strășnicie familia noastră de păcatele care bântuie prin lume, în a apăra copiii noștri de influențele negative stricătoare de trup și suflet! Chemăm cu fermitate ca, părinții care s-au despărțit și au copii, să nu-i lase neprijinți pentru că vor răspunde în fața lui Dumnezeu, iar mamele care nasc prunci să nu-i părăsească, ci să-i îngrijească întru răbdare.

Îndemnăm pe părinții slujitori și familiile creștine, care nu au prunci sau au puțini, să-și ia osteneala sfântă să înfieze, pe cât este cu putință, câte un copil orfan sau părăsit de părinți. Totodată, în cadrul proiectelor naționale ale Patriarhiei Române, „Hristos împărtășit copiilor” și „Alege Școala”, să avem în vedere încurajarea eforturilor unor tineri cu potențial intelectual și uman ridicat, aflați în situații dificile, de a nu abandona școala și de a-și continua studiile cu succes. Capcanele căderii copiilor și tinerilor s-au înmulțit într-un mod alarmant, iar la noi în țară acestea sunt cauzate în mare măsură și de condițiile tot mai scăzute ale nivelului de trai. Sărăcia, deruta profesională, drogurile, alcoolismul, prostituția, nesiguranța vieții de mâine, depri-marea etc. dau o imagine negativă lumii în care trăim. Trebuie să conștientizăm faptul că tinerii sunt factori esențiali ai educației, parteneri de dialog, suflete capabile să gândească și să creeze, iar unele însușiri negative pe care le au, nu sunt proprii ființei lor, ci amprentele mediului negativ.

„Nu există copil bun și copil rău”, spunea Simion Mehedinți, „ci numai copil în care nu ai descoperit încă partea cea bună”¹². Unul din obstacolele în calea formării caracterului religios-moral al tinerilor este chiar pasivitatea acestora; ei nu sunt obișnuiți să pună întrebări, să interacționeze, să lucreze în echipă. Tinerii trebuie să dobândească ușurința de a se exprima, dar și curajul de a-și exprima propria părere. Astfel, comunitatea parohială și, mai concret, grupul de tineret, poate să fie un loc unde tinerii pot simți că nu sunt lăsați singuri pe drumul credinței și al căutării lor. De aceea, Biserica le oferă acestora, pe lângă slujbele tipiconale, și alte modalități concrete, interactive, nu anacronice, pentru stimularea creșterii personale, creștine și spirituale, precum taberele de vară de la Durău și Miclăușeni, dar și alte activități de creație și de dezvoltare a abilităților practice.

¹² Simion Mehedinți, *Scrieri despre educație și învățământ. Antologie*, Editura Academiei Române, București, 1992, p. 154.

În acest sens, la Centrul Eparhial pentru copii și tineret „Sf. Ioan Valahul”, precum și în alte centre culturale, copiii noștri participă la atelierile de pictură religioasă, lucru manual, dans, muzică, teatru și descoperă tradițiile și obiceiurile specifice zonei prin intermediul drumețiilor și al pelerinajelor la sfintele mănăstiri. Tot în acest scop, am înființat în cadrul Mănăstirii „Sfântul Ioan Rusul” de la Slobozia, un centru de activități sportive și jocuri recreative, unde tinerii își pot dezvolta abilitățile personale, creativitatea, spiritul de echipă, capacitatea de comunicare și, mai ales, bucuria de a-și face prieteni noi și de a împărtăși cu ei lucrurile frumoase. Iată, așadar, că Biserica poate, însă, chiar în aceste condiții, să crească și să educe creștinește copiii, cultivându-le un suflet sănătos, într-un trup sănătos, deviză pe cât de veche, pe atât de actuală.

În ceea ce privește educația religioasă a copilului, considerăm că aceasta trebuie să înceapă de la o vârstă fragedă. În acest sens, predarea religiei la clasa pregătitoare, împotriva căreia se mai ridică anumite voci neavizate, este o necesitate deoarece dezvoltarea unui caracter bazat pe valori morale începe la vârste mici. Felul cum va arăta România de mâine depinde de modul în care ne creștem și ne educăm copiii acum, pentru că o societate fără repere morale, adică fără Dumnezeu, poate să se îndrepte numai într-o direcție greșită. Predarea religiei într-o societate tot mai violentă și tot mai deabusolată, nu înseamnă îndoctrinarea copiilor, ci înarmarea lor cu principiile care stau la baza unui comportament responsabil. Este bine să venim mai mult în întâmpinarea acestor tineri minunați, să le ascultăm problemele, să-i încurajăm, să-i corectăm acolo unde este nevoie, pentru ca, astfel, solidarizându-ne, ora de religie să nu mai fie atât de ușor pusă în discuție și atât de ușor relativizată.

Apreciem faptul că anul acesta la Olimpiada de Religie – faza județeană – au participat 100 de elevi din școlile și liceele noastre, iar cei care au obținut punctajul maxim s-au calificat pentru etapa națională, care va avea loc în luna aprilie la Oradea. Totodată, salutăm cu bucurie numirea noului inspector pentru disciplina Religie, în persoana domnului profesor Daniel Nacula, un cadru didactic foarte bine pregătit, apropiat de tineri, de la care așteptăm o mai mare implicare, precum și dezvoltarea unor proiecte culturale interactive, care să se desfășoare în centrele culturale din cadrul mănăstirilor Comana, „Buna Vestire” de la Bolintin și „Sf. Ioan Rusul” din localitatea Slobozia de Giurgiu.

Iată, aşadar, ne stau înaintea sfinte responsabilităţi pentru creşterea copiilor în credinţă dreaptă, în Biserica strămoşilor noştri sfinţi, în pregătirea cu toată seriozitatea pentru lucrarea de mâine, în rostuirea viitorului.

Iubiţi fii şi fice duhovniceşti,

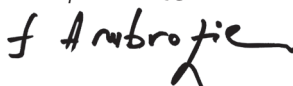
Fiţi martori şi mărturisitori ai lui Hristos Înviat, asemenea bunilor creştini dinaintea noastră. Aplecaţi-Vă, fiecare după puterile sale, la cei ce se zbat în grea suferinţă: copii părăsiţi de părinţi şi de societate, tineri primejduiţi de tot mai multe capcane ale lumii de azi, familii cu mulţi copii, bolnavi, deznădăjduiţi, bătrâni cărora nu le mai poartă nimeni de grijă. După cum Învierea Domnului a început cu Pogorârea Sa la iad, pentru a-i sfărâma porţile şi a aduce şi acolo lumina vieţii, tot aşa şi învierea noastră spirituală va trebui să înceapă cu coborârea în iadul suferinţelor de tot felul, în care se poate afla aproapele nostru, pentru a-l smulge de sub tirania lor, prin puterea şi dragostea Mântuitorului nostru.

În acest duh al mărturisirii Învierii lui Hristos, prin fapta iubirii, rog pe Dumnezeu să Vă dăruiască mila Sa cea bogată şi să ocrotească fiecare suflet dreptslăvitor, fiecare casă, ţară şi lumea întregă. Îmbrăţişându-Vă cu părintească dragoste, în această noapte sfântă de Paşti, Vă doresc să trăiţi cu toţii bucuria negrăită a biruinţei vieţii veşnice şi Vă vestesc tuturor, cu dragoste de părinte iubitor:

HRISTOS A ÎNVIAT!

Al vostru către Dumnezeu tot timpul rugător,

†AMBROZIE

Episcopul Giurgiului